

گفت وگو با معلمان در زمینه دوره‌های ICDL برای معلمان

آیا این تصدیق ما را راننده می‌کند؟

شبیلا ملک

○ معلمانی که دوره‌های ICDL را گذراندند، عملاً در کلاس درس از آن چه بهره‌ای بردند؟
کشوری: من از این مهارت‌ها استفاده کردم. با توجه به علاقه‌ای که داشتم، سعی کردم آن چه یادگرفته‌ام، با جست‌وجو در اینترنت کامل کنم.
ملک: بسیاری از دبیران در خانه رایانه نداشتند. بسیاری هم کاربردی برای آن در کلاس پیدا نکردند. و درعین حال این آموزش برای تسلط بر رایانه و به کارگیری آن در کلاس کافی نبود. به هر حال وجود امتیاز برای حضور در کلاس، مثل سایر کلاس‌های آموزش ضمن خدمت، عاملی برای اقبال بسیاری از دبیران به این کلاس‌ها است.
شریفی: وقتی ما تصدیق رانندگی می‌گیریم، این تصدیق ما را راننده نمی‌کند، فقط می‌گوید می‌توانید رانندگی کنید. حالا ما خودمان باید برویم تصادف کنیم و ماشین را به در و دیوار بزنیم تا کم‌کم راه و چاه آن را یاد بگیریم.
زاهدی: قرار نیست ما را راننده کند، اما باید حداقل انتظاراتی را برآورده سازد. فقط آشنایی اولیه کافی نیست. معلم باید از عهده انجام یک سلسله کارها با گذراندن این دوره برآید. مثلاً من معلم می‌خواستم مزاحم دیگران نشوم و خودم از

اشاره

چند سالی از برگزاری اولین دوره کلاس‌های آموزش ضمن خدمت ICDL برای معلمان می‌گذرد؛ دوره‌هایی که بسیاری از معلمان در آن شرکت کردند. اما آیا این آموزش‌ها به تغییری در فرایند آموزش در کلاس درس منجر شد؟

آیا معلمانی که مدرک ICDL دریافت کردند، توانستند از این مهارت‌ها در کلاس بهره ببرند؟ این سؤال‌ها و بسیاری پرسش‌های دیگر ما را برآن داشت که از جمعی از دبیران با تجربه که هر یک این دوره‌ها را گذرانده بودند و بعضی از آن‌ها مدرس آن هم بودند، دعوت کنیم تا ضمن یک گفت‌وگوی رودررو، به این پرسش‌ها پاسخ دهند. حاضران در جلسه عبارت بودند از:

- مینا شریفی، مدیر هنرستان کامپیوتر نرگس، منطقه ۴
- زهرا زاهدی، دبیر فیزیک منطقه ۱۲
- فروغ کشوری، دبیر شیمی منطقه ۴
- زهرا سعیدی، دبیر فیزیک منطقه ۲
- و اعضای شورای برنامه‌ریزی و کارشناسی رشد مدرسه فردا.

سایت‌های مدارس به رایانه مسلط نیستند. به غیر از یک مسیر که بلدند، بر مسیر دیگری تسلط ندارند. گاهی به علت عدم تسلط مسئولان سایت، وقت کلاس تلف می‌شود. همچنین، کتاب‌های آموزشی هم حالت خودآموز ندارند و لذا، برای معلم مدرسه مناسب نیستند.

ملک: آموزش در بار اول در معلم دافعه

ایجاد می‌کند. ممکن است او در منزل رایانه نداشته باشد و در مدرسه هم به علت عدم تسلط مسئولان سایت نتواند اشکالات خود را رفع کند. در واقع بسته آموزشی ICDL خدمات پشتیبانی لازم را در مدرسه ندارد.

ضمن آن که زمان تمرین برای به کارگیری

آموزش‌ها، و تسلط بر آن، برای دبیرانی که در منزل رایانه ندارند، در مدرسه فراهم نمی‌شود. دلیل مهمی که شاید کمتر به آن توجه شود، این است که بسیاری از دبیران، رایانه شخصی ندارند.

○ **آیا تولید محتوا وظیفه معلم است؟**

کشوری: من فکر می‌کنم باید متخصصان و مهندسان رایانه محتوا را تولید کنند و دبیر نظارت کند. من می‌توانم به چگونگی ارائه محتوا کمک کنم و یا ایرادات یک محتوای تولید شده را بررسی کنم.

شریفی: من مخالف تولید محتوا توسط دبیر هستم. الان مشکل دبیر مدرسه من، نداشتن سی‌دی آموزشی است. او نه فرصت و نه مهارت آن را دارد که یک سی‌دی آموزشی در حد یک ابزار کمک‌آموزشی کارآمد تولید کند. در عین این که اگر قرار بر این است که هر کس برای خود محتوایی تولید کند و آن را آموزش دهد، مثل آن است که هر معلم خودش کتابی برای تدریس تألیف کند.

زاهدی: همین سی‌دی‌های موجود در بازار هم در عمل مشکلات زیادی دارند. گاه رایانه هنگ می‌کند و گاه برنامه اجرا نمی‌شود. من خود چند سی‌دی فیزیک دارم که هیچ‌کدام

کتاب‌های ICDL که در کلاس به ما داده بودند، استفاده کنم کار با «اکسل» را شروع کردم، دیدم همه‌مثال‌های آن اقتصادی و بازاریابی است. آموزش و پرورش اگر می‌خواهد در این زمینه سرمایه‌گذاری کند، باید کتاب‌هایی با توجه به نیازهای متفاوت معلمان طراحی کند؛ هندبوکی که معلم توانا بتواند خود از آن استفاده کند.

سعیدی: اما من توانستم از همان کلاس‌ها استفاده

کنم. توانستم با توجه به نیازم در کلاس درس، آن چه در این کلاس‌ها یاد گرفتیم را به کار بگیرم. البته همکارانی هم بودند که به دلایل متفاوت فقط در کلاس حاضر شدند و عملاً استفاده‌ای از مطالب آن در کلاس خود نکردند.

○ **چرا معلمان آموزش‌های دوره‌های**

ICDL را در کلاس به کار نگرفتند؟

شریفی: کاربردی برای آن در کلاس پیدا نکردند. کلاس با همان دانش قبلی معلم و با همان شیوه قدیمی اداره می‌شد. به علاوه، معلم‌ها از دانش‌آموزان در فناوری عقب‌تر بودند. معلم یک سی‌دی سر کلاس می‌آورد، اما هنگام استفاده از آن، تا پیامی روی رایانه می‌آید، دست و پای خود را گم می‌کند. بچه‌ها ممکن است بخندند که خانم الان نمی‌داند سی‌دی را چه کند. برای معلم سنگین است که بگوید بچه‌ها اگر کسی می‌تواند این سی‌دی را باز کند تا من توضیحات مرتبط با درس را همراه با آن بدهم.

کشوری: من در جلسه اول به بچه‌ها

می‌گویم، من اطلاعاتم را به شما می‌دهم و شما هم هر مهارتی دارید ارایه کنید. در مبادله اطلاعات سخاوتمند باشید. این برای همه ما بهتر است.

زاهدی: نیاز اصلی بسیاری از معلمان

تسلط بر نرم‌افزار «ورد» است. در کلاس تولید محتوا دبیر می‌گوید: آیا می‌شود ورد آموزش دهید؟ در عین حال، اطلاعات برخی از معلمان به روز نیست و مسئولان

ملک

سعیدی

کشوری

را به کار نمی‌گیرم.

سعیدی: رایانه یک ابزار است. من دبیر رایانه نیستیم، معلم فیزیک هستیم. همان‌طور که از گچ و تخته و آزمایشگاه استفاده می‌کنم، از رایانه هم به عنوان ابزار کمکی برای نشان دادن فیلم یا شبیه‌سازی استفاده می‌کنم. آن‌چه در بازار وجود دارد، تا به حال کار مرا پیش نبرده است. من در حدی که نیاز دارم تا چیزی را آموزش دهم، خودم تولید می‌کنم و این تولید محتوا برای کلاس، خودم و طرح‌درسی است که طراحی کرده‌ام.

ملک: بخش‌نامه‌ای به مدرسه می‌آید که در آن اعلام شده است، تولید محتوا بخشی از امتیاز معلم محسوب می‌شود. آیا شما این نگاه را تشویق مناسبی می‌دانید؟ یا بهتر است مهندسی پیش شما باشد و محتوا را تولید کند و شما نظراتتان را بدهید؟

کشوری: در تولید محتوا، بخش‌های غیررایانه‌ای که فنی هم هستند، وجود دارد. مثلاً فیلم‌برداری از یک آزمایش. یک آزمایش شیمی را من در اینترنت یافتیم که اگر می‌خواستیم در کلاس انجام دهم، ساعت‌ها وقت می‌گرفت.

زاهدی: گاه دبیر با توجه به نیاز کلاسش باید بتواند در نرم‌افزارهای آماده تغییر کوچکی بدهد تا موضوعی را که درک آن دشوار است، برای دانش‌آموزان قابل فهم کند، یا متغیرها را به گونه‌ای دل‌خواه تغییر دهد. من این تسلط را در تولید محتوا ندارم. به هر کلاس تولید محتوا که رفتیم، یک نرم‌افزار متفاوت آموزش دادند. یکی فلش، یکی بیلدر، و... هر استاد هم می‌گوید این نرم‌افزار از بقیه بهتر است. از طرف دیگر، اگر سی‌دی هم مانند کتاب درسی. یکی باشد و از اداره بیاید، تنوعی در کار معلم نخواهد بود.

شریفی: سی‌دی آموزشی، ماشین ایران خودرو نیست! آیا مگر همهٔ معلمان با کتاب درسی مانند هم عمل می‌کنند؟ سی‌دی پایه و الفبا است. معلم چند سی‌دی دیگر تهیه می‌کند و مطالبی هم در اینترنت پیدا و تدریس می‌کند. برای آغاز کار باید آموزش و پرورش شروع کننده باشد.

○ پیشنهاد شما برای اجرای محتوای دوره‌های آموزشی رایانه برای معلمان چیست؟

کشوری: در آموزش عمومی برای همه، ورد و اکسل لازم است در حد رفع نیاز دبیران آموزش داده شود، نه با جزئیاتی که گاه به کارشان نمی‌آید. هم‌چنین دبیرها باید ویندوز را بشناسند و با اینترنت هم آشنا شوند. در مرحلهٔ بعد می‌توان به آموزش‌های اختصاصی پرداخت؛ مثل «SPSS» برای آمار یا آموزش «فلش» برای معلمان علاقمند.

شریفی

شریفی: در دبیرستان ما در رشتهٔ حسابداری شش ساعت در هفته اکسل گذاشته‌اند. دبیر با این زمان در طول دو هفته کل کتاب آموزش و پرورش را تمام می‌کند. ما سه ساعت آن را به نرم‌افزار ویژهٔ حسابداری اختصاص دادیم و از آقای مهندسی برای آموزش استفاده کردیم. او معتقد بود، بهترین نرم‌افزار آموزشی حسابداری اکسل است، در حالی که نه من، نه دبیر و نه حتی آموزش و پرورش نمی‌دانستیم اکسل چنین توانایی‌هایی دارد. در واقع آموزش نرم‌افزار به دبیران، باید با توجه به قابلیت‌های نرم‌افزار و رشتهٔ مورد تدریس معلمان متفاوت باشد.

زاهدی

زاهدی: حتی آموزش زبان خیلی سادهٔ واژه‌های عمومی رایانه نظیر Cut و Paste هم باید در برنامه و آموزش دبیران لحاظ شود. دبیر باید بتواند، پیغام‌های روی رایانه، که به زبان انگلیسی است، بخواند و بفهمد. هم‌چنین، آموزش وبلاگ‌نویسی برای دبیران لازم است.

سعیدی: اگر گروه‌های آموزشی فعال متولی آموزش رایانه به اعضای خود شوند محتوا کاربردی‌تر خواهد شد. مثلاً گروه علوم انسانی، گروه علوم ریاضی و گروه علوم تجربی هر یک با توجه به نیازهای خود، یک برنامهٔ آموزش رایانه برای معلمان ترتیب دهند.